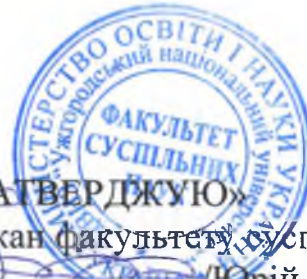

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету суспільних наук

Юрій ОСТАПЕЦЬ/

«28» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Освітня програма	Дошкільна освіта
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна педагогіка» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **012 Дошкільна освіта** освітньої програми «Дошкільна освіта» ОС «Бакалавр».

Розробник: Повідайчик О.С., д.п.н., професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, протокол №15 від 27 червня 2024 р.

Завідувач кафедри Повідайчик О.С.

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук
протокол №8 від 27 червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4	
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,6 самостійної роботи студента – 4	8	
	Лекції:	
	30	
	Практичні (семінарські):	
	30	
Форма підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
	Самостійна робота:	
	60	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціально-педагогічна робота з дошкільниками є важливою для забезпечення всебічного та гармонійного розвитку дітей, формування здорових соціальних відносин та підготовки їх до подальшого навчання і життя в суспільстві. У віці дошкільника відбувається активне засвоєння соціальних норм, навичок взаємодії з іншими людьми, розвиток уміння працювати в колективі, керувати своїми емоціями. Соціально-педагогічна робота допомагає дітям адаптуватися до соціуму, навчитися співпрацювати, дотримуватися правил поведінки в різних ситуаціях.

Мета курсу «Соціальна педагогіка» полягає в розкритті теоретичних основ соціальної педагогіки як науки і навчальної дисципліни та вивченні особливостей соціально-педагогічної роботи у закладах дошкільної освіти (ЗДО).

Завдання навчальної дисципліни: ознайомлення здобувачів з основними принципами соціальної педагогіки та їх застосування в дошкільній освіті; соціальними, культурними та економічними факторами, які впливають на розвиток дітей в умовах ЗДО; особливостями взаємодії з фахівцями ЗДО та інших інституцій, з батьками для покращення умов виховання і розвитку дітей; специфікою роботи з дітьми, які потребують спеціальної педагогічної уваги; шляхами соціальної адаптації дітей з особливими потребами; стратегіями соціалізації дітей у групі, суспільстві та ін.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в студентів повинні бути сформовані такі компетентності:

- *загальні*: ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; ЗК-6. Здатність до міжособистісної взаємодії; ЗК-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

- *фахові*: СК-10. Вміння складати індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням; СК-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей; СК-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, в тому числі представників інших національностей, попередження та протидії булінгу; СК-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками; СК-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами, в тому числі міжкультурної взаємодії; СК-20. Здатність до

самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Соціальна педагогіка» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми:

- ОК 9 Вступ до спеціальності.
- ОК 15 Інклюзивна освіта.
- ОК 18 Загальна психологія.
- ОК 24 Методика виховної роботи у закладах дошкільної освіти.

4. ОЧКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Соціальна педагогіка», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення таких програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	ПРН1
Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами, дітей – представників етнічних меншин.	ПРН3
Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.	ПРН 5
Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.	ПРН 8
Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами	ПРН 10
Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей	ПРН14
Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей	ПРН 16
Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.	ПРН 17

Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку різної етнічної приналежності.	ПРН 21
---	--------

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Соціальна педагогіка»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
<p>Знає: чітко формулювати мету навчання і виховання дітей раннього та дошкільного віку; особливості розвитку дітей певного віку; форми і методи організації освітньо-розвивального процесу.</p> <p>Уміє: використовувати педагогічні принципи (наприклад, індивідуальний підхід, доступність, активність) для організації освітнього процесу; визначати конкретні завдання для кожного етапу навчання і обирати відповідний зміст освітньої діяльності; застосовувати різні форми, методи і засоби для стимулювання розвитку дітей, їхнього пізнання та творчих здібностей.</p>	ПРН1
<p>Знає: Вікові та індивідуальні особливості дітей дошкільного віку. Організацію навчання дітей з освітніми потребами в Україні. Загальну характеристику освітнього середовища, сприятливого для розвитку обдарованості. Специфіку роботи з дітьми, представниками етнічних меншин.</p> <p>Уміє: Реалізувати власну діяльність з урахуванням вікових особливостей дітей, специфіки виховного впливу на дітей національних меншин сім'ї. Будувати освітньо-розвивальний процес для дітей раннього і дошкільного віку з урахуванням їхніх освітніх потреб. Застосовувати моделі творчого навчання обдарованих дітей. Популяризувати моральні і культурні цінності.</p>	ПРН3
<p>Знає: Сутність і особливості взаємодії закладу дошкільної освіти з сім'єю. Шляхи оптимізації взаємодії закладу дошкільної освіти з сім'єю у вихованні дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>Уміє: Використовувати потенціал сімейного середовища у вихованні дитини. Застосовувати відповідні методики оптимізації взаємодії ЗДО та сім'ї у навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.</p>	ПРН 5
<p>Знає: Нормативно-правову базу у галузі освіти дітей з особливими освітніми потребами. Сутність індивідуальної програми розвитку дитини, її складові, особливості розроблення.</p> <p>Уміє: Визначати цілі й завдання індивідуальної програми розвитку, впроваджувати її, оцінювати прогрес. Залучати батьків до розробки і реалізації програми індивідуального розвитку дитини.</p>	ПРН 8
<p>Знає: Сутність та критерії фізичного і психічного здоров'я дитини; зміст, причини виникнення дизонтогенезу в дитинстві. Специфіку розробки, організації і засоби реалізації програми раннього втручання.</p> <p>Уміє: Дотримуватися в роботі основних принципів організації та надання послуги раннього втручання. Будувати індивідуальну програму раннього втручання та реалізувати її.</p>	ПРН 10
<p>Знає: Основи здоров'я та особливості ведення здорового способу життя.</p> <p>Уміє: Застосовувати різні шляхи навчання дітей усвідомлювати цінність власного життя та необхідність збереження здоров'я не тільки фізичного, а й психічного та соціального.</p>	ПРН14

<p>Знає: Теоретико-методологічні аспекти взаємодії ЗДО з батьками. Форми, завдання, організаційно-педагогічні умови спільної роботи ЗДО з батьками та фахівців суміжних галузей.</p> <p>Уміє: Реалізувати комплекс розвивальних, виховних і навчальних функцій та змістових напрямів організації життєдіяльності в межах вікової компетентності дітей, що стосується положень особистісно орієнтованого і ціннісного підходів. Залучати батьків, фахівців інших галузей з метою навчання і розвитку дошкільників.</p>	ПРН 16
<p>Знає: Особливості співпраці і ефективної комунікації з дитиною і батьками.</p> <p>Уміє: Встановлювати емоційну довіру й підтримувати комфортну комунікативну атмосферу в роботі з дітьми та їхніми батьками; досягати емоційно-ціннісну спільність вихователя з дітьми; зберігати психологічну рівновагу в дітей.</p>	ПРН 17
<p>Знає: теоретичні засади соціалізації дітей дошкільного віку; індивідуальні потреби дітей; фактори, які впливають на соціалізацію дитини; культурні, мовні та соціальні особливості, які впливають на навчання та розвиток дітей, представників національних меншин.</p> <p>Уміє: Розробляти і реалізувати індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей дошкільного віку, в тому числі, представників національних меншин.</p>	ПРН 21

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання з дисципліни: іспит, тести, доповіді-повідомлення, презентація результатів виконання дослідницьких завдань.

Аудиторна, самостійна та індивідуальна робота здобувача забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, конспектами лекцій, науковою літературою та періодичними виданнями, дистанційною організацією навчання в системі Moodle, методичними рекомендаціями для самостійної роботи; тестовими завданнями для контролю та самоконтролю знань, умінь і навичок.

Самостійна робота також містить: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до практичних занять; систематизацію вивченого матеріалу перед підсумковим контролем; розроблення схем, таблиць, діаграм, мультимедійних презентацій тощо.

До індивідуальної роботи у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання, зокрема: підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми професійно орієнтованої

проблематики та його презентація; пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем; аналіз підручників; збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми тощо.

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються різноманітні методи навчання: за джерелом інформації (словесні: розповідь, бесіда, лекція; наочні: ілюстрація, демонстрація; практичні: вправи); за логікою передачі і сприймання навчальної інформації (індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні); за ступенем самостійності мислення студентів при засвоєнні знань (репродуктивні, пошукові, дослідницькі) та ін.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання практичних завдань; самостійна робота, виступи на практичних заняттях; індивідуальне і фронтальне опитування; звіти виконання індивідуальних дослідницьких завдань. Методи поточного контролю: усне опитування, письмова робота, тестування. Контроль самостійної роботи здійснюється через перевірку виконаних завдань на практичних заняттях, під час індивідуальних та групових консультацій тощо.

Форма модульного контролю: контрольна робота. Передбачає розкриття теоретичних питань і тести. Кожне завдання модульної контрольної роботи (2 теоретичні і тестові завдання) оцінюється окремо. Загальна оцінка розраховується як сума оцінок: теоретична частина – 40 балів (по 20 балів кожне теоретичне питання); тести оцінюються в 10 балів. Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 50 балів. Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів).

Форма підсумкового контролю: залік в усній формі. Результат підсумкового контролю визначається як середнє арифметичне значення двох модулів. Якщо студент погоджується з набраною кількістю балів, ця оцінка може бути виставлена у відомість. Якщо студент не отримав достатньої кількості балів (менше 35) або не погоджується з підсумковою оцінкою, то він складає залік в усній формі за переліком запитань.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

T1	T2	T3	T4	Модульна контрольна робота	Сума
12	12	12	14	50	100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

T1	T2	T3	T4	T5	Модульна контрольна робота	Сума
10	10	10	10	10	50	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	4	24	3	24
Виконання дослідницьких завдань	2	16	2	16
Навчання на онлайн-платформах з поданням сертифікату про результат навчання*	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

*Здобувачі можуть отримати бали за вивчення окремих питань змісту дисципліни через навчання на масових відкритих онлайн курсах в Україні за умови наявності відповідного сертифікату (Prometheus, EdEra, Дія. Цифрова освіта, Coursera та інші). Наприклад, платформа Дія. Цифрова освіта – онлайн-курс «Якісне освітнє середовище дитячого садка»; платформа EdEra – онлайн-курси «Створюємо простір дитинства разом» (<https://study.ed-era.com/courses/course/4088>), «Дивись, слухай, спрямовуй» (<https://study.ed-era.com/courses/course/4282>); платформа Prometheus: онлайн-курс «Освітні інструменти критичного мислення» (<https://courses.prometheus.org.ua/dashboard>).

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Критерії оцінювання модульної контрольній роботі:

40-50 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, правильно вирішує тестові завдання.

30-39 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації. Тести вирішує правильно.

20-29 балів – здобувач відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою. При вирішенні тестових завдань допускає незначні помилки.

10-19 балів – здобувач не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань, вирішує тести з помилками.

1-9 балів – не в змозі викласти зміст питань, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, вирішує завдання, які потребують однослівної відповіді.

0 – здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити.

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модульна контрольна робота 1		Модульна контрольна робота 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Теоретичне питання	2	40	2	40
Тести	5	10	5	10
Разом		50		50

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала ECTS	Диференційована Шкала	Недиференційована Шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82–89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64–73
E	Задовільно		60–63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно		0-34

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, A) заслуговує здобувач, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;

- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, B) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, C) – заслуговує здобувач, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Академічна доброчесність: Політика щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності з урахуванням норм «Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (затверджене вченою радою університету від 23.02.2017 р., протокол № 3).

Правила перезарахування кредитів у випадку мобільності: Політика щодо перезарахування кредитів ЄКТС у випадку мобільності формується з урахуванням норм «Положення про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (затверджене вченою радою університету від 30.05.2019 р., протокол № 6).

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті: Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, формується з урахуванням норм «Положення про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих протягом неформальної та/або інформальної освіти (затверджене вченою радою університету від 18.12.2023 р., протокол № 11).

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні основи соціально-педагогічної діяльності в закладах дошкільної освіти.

Тема 1. Соціальна педагогіка як наука і навчальна дисципліна. Історичні аспекти розвитку соціальної педагогіки. Соціальна педагогіка як наука. Соціальна педагогіка як навчальна дисципліна. Принципи і методи соціальної педагогіки. Функції соціальної педагогіки: виховна, соціально-правова, соціально-реабілітаційна. Прикладні завдання соціальної педагогіки. Місце соціальної педагогіки в системі наук. Основні теорії соціальної педагогіки.

Тема 2. Базові категорії соціальної педагогіки. Основні поняття соціальної педагогіки. Соціалізація особистості як соціально-педагогічне явище. Структура і етапи соціалізації. Фактори соціалізації. Засоби, агенти і механізми соціалізації особистості. Соціальне середовище як необхідна умова соціалізації особистості. Наукові підходи до розуміння сутності процесу соціального виховання. Цілеспрямований розвиток людини як об'єкт соціального виховання. Специфічні принципи соціального виховання. Соціальна адаптація,

профілактика, реабілітація. Особливості соціальної адаптації дітей дошкільного віку. Етапи, ступені адаптації дітей до ЗДО.

Тема 3. Кваліфікаційні вимоги до соціального педагога. Фахові вимоги до соціального педагога. Посадові обов'язки фахівця. Професійні знання та уміння, необхідні для практичної соціально-педагогічної діяльності в ЗДО. Особистісні якості соціального педагога. Характеристика функцій діяльності соціального педагога. Професійні ролі соціального педагога. Професійно-етична культура соціального педагога. Особливості професійної підготовки соціальних педагогів в Україні і за рубежом.

Тема 4. Соціалізуюча діяльність закладу дошкільної освіти. Проблеми первинної соціалізації дітей раннього і молодшого дошкільного віку. Особливості соціалізації дітей в середньому і старшому дошкільному віці. Специфіка соціалізації дітей у різновікових групах ЗДО. Соціальна компетентність як результат соціалізації дитини дошкільника.

Модуль 2. Зміст роботи соціального педагога в закладах дошкільної освіти.

Тема 6. Форми і методи роботи соціального педагога у закладах дошкільної освіти. Нормативно-правове забезпечення діяльності соціального педагога в ЗДО. Діагностична та прогностична робота соціального педагога (соціально-педагогічні дослідження серед дітей дошкільного віку, батьків дітей, індивідуальна та групова діагностика, ідентифікація обдарованості дитини). Консультативна діяльність соціального педагога (завдання, принципи та види соціально-педагогічного консультування). Соціально-перетворювальна робота соціального педагога (розвивальна індивідуальні і групова робота з дітьми, інтерактивні заняття для батьків, вихователів). Профілактична робота соціального педагога (форми та методи профілактичної роботи, види соціально-педагогічної профілактики). Підготовка просвітницько-профілактичних заходів для дітей, батьків, вихователів. Організаційна робота (обстеження житлово-побутових умов соціально-незахищених категорій дітей та їх сімей, оформлення документації).

Тема 6. Соціально-педагогічна робота з сім'єю. Сім'я як мала група та соціальний інститут. Соціалізуючі функції сім'ї. Параметри сім'ї. Функції сім'ї як соціального інституту. Типологія сімей. Поняття батьківства. Стили батьківства, їх вплив на формування особистості дитини. Напрями соціально-педагогічної роботи з сім'єю. Форми і методи соціально-педагогічної роботи з сім'єю. Соціальна підтримка молодих сімей. Підтримка культурної ідентичності дітей. Планування співробітництва ЗДО з родиною в період адаптації дитини.

Тема 7. Соціально-педагогічний супровід сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами. Роль сім'ї у соціалізації дитини з особливими потребами. Особливості соціально-педагогічної роботи з сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах. Педагогічний супровід сімей

дітей з особливими освітніми потребами в умовах ЗДО. Шляхи оптимізації соціальної адаптації дітей з особливими освітніми потребами. Програма раннього втручання.

Тема 8. Робота з дітьми з асоціальною поведінкою. Особливості міжособистісних стосунків у дошкільників, поняття булінгу і кібербулінгу, розвиток толерантності. Діагностичні методики визначення рівнів соціалізованості дітей дошкільного віку. Соціально-педагогічна корекція емоційних станів дітей пов'язаних з порушенням соціалізації. Календарно-тематичне планування роботи з дітьми з порушенням соціалізації.

Тема 9. Формування соціальної компетентності дошкільників в умовах ЗДО. Характеристика форм, методів і засобів формування соціальної компетентності дошкільників за освітньою лінією «Дитина і соціум». Авторські технології, методики і програми соціалізації дитини. Педагогічна майстерність вихователя як умова формування у дошкільників соціальної компетентності. Наступність у роботі закладу дошкільної освіти і Нової української школи з соціально-особистісного розвитку дошкільників.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: денна					
	У тому числі					
	Усього	лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1. Теоретичні основи соціально-педагогічної діяльності в закладах дошкільної освіти						
Тема 1. Соціальна педагогіка як наука і навчальна дисципліна	12	2	2			8
Тема 2. Базові категорії соціальної педагогіки.	14	4	4			6
Тема 3. Кваліфікаційні вимоги до соціального педагога.	14	4	4			6
Тема 4. Соціалізуюча діяльність закладу дошкільної освіти.	14	4	4			6
Разом за модуль	54	14	14			26
Модуль 2. Зміст роботи соціального педагога в закладах дошкільної освіти						
Тема 5. Форми і методи роботи соціального педагога у закладах дошкільної освіти.	14	4	4			6

Тема 6. Соціально-педагогічна робота з сім'єю.	14	4	4			6
Тема 7. Соціально-педагогічний супровід сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.	14	4	4			6
Тема 8. Робота з дітьми з асоціальною поведінкою.	12	2	2			8
Тема 9. Формування соціальної компетентності дошкільників в умовах ЗДО.	12	2	2			8
Разом за модуль	66	16	16			34
Разом	120	30	30			60

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Соціальна педагогіка як наука і навчальна дисципліна.	2	
2	Тема 2. Базові категорії соціальної педагогіки.	4	
3	Тема 3. Кваліфікаційні вимоги до соціального педагога.	4	
4	Тема 4. Соціалізуюча діяльність закладу дошкільної освіти.	4	
5	Тема 5. Форми і методи роботи соціального педагога у закладах дошкільної освіти.	4	
6	Тема 6. Соціально-педагогічна робота з сім'єю.	4	
7	Тема 7. Соціально-педагогічний супровід сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.	4	
8	Тема 8. Робота з дітьми з асоціальною поведінкою.	2	
9	Тема 9. Формування соціальної компетентності дошкільників в умовах ЗДО.	2	
Разом		30	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Соціальна педагогіка як наука і навчальна дисципліна.	8	
2	Тема 2. Базові категорії соціальної педагогіки.	6	
3	Тема 3. Кваліфікаційні вимоги до соціального педагога.	6	
4	Тема 4. Соціалізуюча діяльність закладу дошкільної освіти.	6	
5	Тема 5. Форми і методи роботи соціального педагога у закладах дошкільної освіти.	6	
6	Тема 6. Соціально-педагогічна робота з сім'єю.	6	

7	Тема 7. Соціально-педагогічний супровід сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.	6	
8	Тема 8. Робота з дітьми з асоціальною поведінкою.	8	
9	Тема 9. Формування соціальної компетентності дошкільників в умовах ЗДО.	8	
Разом		60	

6.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання (ІНДЗ) виконується під час самостійної роботи і сприяє більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використовувати знання для вирішення відповідних практичних завдань.

№ з/п	Завдання
1	Підготуйте есе на тему «Напрями соціально-педагогічної діяльності з дітьми та їх батьками».
2	Розробіть орієнтовний план співробітництва ЗДО з родиною щодо соціалізації дитини дошкільного віку.
3	Розробіть конспект сюжетно-рольової гри з метою формування соціальної компетентності дошкільників.
4	Виявіть різницю між процесами навчання, виховання і соціального виховання (зробити таблицю в зошиті для практичних робіт).
5	Проаналізуйте вплив позитивних і негативних факторів середовища на виховання дитини дошкільного віку (тези в зошиті для практичних робіт).
6	Напишіть міні-есе на тему «Мої роздуми про інклюзивну освіту».
7	Розробіть діагностичну методику на визначення рівнів соціалізованості дітей дошкільного віку.
8	Розробіть індивідуальну програму соціалізації для дітей дошкільного віку.
9	Розробіть фрагмент освітньо-тренінгової програми, призначеної для роботи з батьками в період підготовки дитини до відвідування дитячого садка.
10	Підготуйте інформацію-доповідь для вихователів «Значення гри в житті дитини».

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ АБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Програмне забезпечення: інформаційні технології та засоби електронного навчання: Microsoft Office; Microsoft Excel; система електронного навчання УжНУ Moodle; електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; особистий кабінет викладача на основі відкритих медіа ресурсів корпорації Google (Google Meet, GoogleClassroom тощо); сайти ЗВО; офіційний сайт МОН України <http://www.mon.gov.ua> тощо.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Авраменко О.О. Психолого-педагогічні засади раннього віку. Умань: Візаві, 2018. 205 с.
2. Жигайло Н.І. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 256 с.
3. Козирев М. П. Соціальна педагогіка: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 352 с.
4. Компанець Н. М., Луценко І. В., Коваль Л. В. Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ. Навчально-методичний посібник. Київ : Видавнича група «Атопол», 2018. 100 с.
5. Кравченко Г.Ю., Сіліна Г.О. Інклюзивна освіта в ДНЗ. Київ: Ранок, 2019. 36 с.
6. Рудкевич Н.І. Методика соціально-педагогічної роботи: навчально-методичний посібник. Львів: Растр-7, 2021. 324 с.
7. Соціалізація дітей старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ: монографія / Н. Гавриш, О. Рейпольська та ін.; за заг. ред. О. Рейпольської. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2018. 280 с.
8. Теслюк В. М. ТЗ8 Технології соціально-педагогічної діяльності: Навч. посіб. / Теслюк В. М., Ковальчук Т. І. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 360 с.

Додаткова література

1. Архипова, С. П., Майборода Г. Я., Тютюнник О. В. Методи та технології роботи соціального педагога: навч. посіб. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. Київ: Слово, 2011. 496 с.
2. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях: навч. посібник. Київ, 2009. 208 с.
3. Величко Т. Д. Теорія і технологія соціалізації дитини в умовах дошкільного навчального закладу: навч. посіб. Одеса: видавець Букаев Вадим Вікторович, 2017. 206 с.
4. Гончар Н. П. Особливості полікультурного виховання дітей дошкільного віку. URL: <https://pbn.nauka.gov.pl/sedno-webapp/getFile/29154> (дата звернення: 04.06.2023).
5. Горобчук Н., Патик Т., Франко О. Виховання дошкільників у полікультурному середовищі. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2014. № 4. С. 50–61.
6. Діти і соціум: особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: монографія / А. М. Богуш, Л. О. Варяниця, Н. В. Гавриш, С. М. Курінна та ін.; наук. ред. А. М. Богуш; За заг. ред. Н. В. Гавриш. Луганськ: Альма-матер, 2006. 368 с.

7. Завацька Л. М. Технології професійної діяльності соціального педагога: навч. пос.; МОН України. Київ: Слово, 2008. 240 с.
8. Захарова Н. М. Адаптація дітей дошкільного віку до сучасного соціального простору: монографія. Донецьк: вид-во «Ноулідж», 2010» 218 с.
9. Кравченко Т., Трубавіна І. Допомога батькам у вихованні дітей: Методичні рекомендації для соціальних працівників. К.: ДЦССМ, 2004. 100 с.
10. Козубовська І.В., Повідайчик О.С. Короткий тлумачний словник психолого-педагогічних термінів. Ужгород: УжНУ, 2021. 36 с.
11. На освітніх перехрестях: діалог із національними меншинами у Чернівецькій і Закарпатській областях / Н. Варга та ін.; ред. О. Заболотна, С. Щудло. Дрогобич: УАДО, 2020. 262 с.
12. Піроженко Т. О., Хартман О. К. Парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6-7 років «Вчимося жити разом». Київ: Видавництво «Алатон», 2016. 32 с.
13. Соціальна педагогіка: методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи / Укладач: Повідайчик О.С. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. 17 с.
14. Повідайчик О.С., Козубовський М.Р. Організація виховної роботи з дітьми групи ризику в заміських таборах США. *Вісник науки та освіти* (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2023. №7(13). С. 729–744.
15. Повідайчик О.С., Рогач Л.В. Формування культури міжнаціонального спілкування як важлива соціально-педагогічна проблема. *Norwegian Journal of development of the International Science*. 2020. Vol. 41(3). P. 43–47.
16. Повідайчик О.С., Козубовський М.Р., Сідун Л.Ю. Зарубіжний досвід підготовки фахівців до професійної діяльності в умовах полікультурного суспільства. *The scientific heritage*. 2020. Vol. 47(3). P. 42–45.
17. Повідайчик О.С., Козубовська І.В., Козубовський Р.В. Готовність майбутніх педагогів до розвитку міжнаціонального спілкування в умовах дитячого дошкільного закладу. *The scientific heritage*. 2020. Vol. 45. P. 51–54.
18. Соціально-педагогічна діяльність у дошкільних закладах освіти: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» ОКР «спеціаліст» та «магістр» / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка. Чернігів, 2013. 58 с.
19. Соціальний супровід сімей, які опинились в складних сімейних обставинах: навчально-тренінговий модуль із підготовки спеціалістів центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді / [За ред. І.Д. Зверевої, Ж.В. Петрочко]. К.: Держсоцслужба, 2008. 300 с.

20. Робота психолога та соціального педагога з різними категоріями сімей: Методичний дайджест / [Укладач І.А. Серова]. Луганськ: Знання, 2006. 184 с.
21. Цуканова Д.С. Освітнє середовище як спосіб адаптації національних меншин у суспільстві. Габітус. 2023. Вип. 45. С. 41–45.

Інтернет-джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти): нова редакція. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 15.06.2024).
2. Дитина в дошкільні роки : комплекс. освіт. програма / [авт. кол.: Богуш А. М. та ін.; наук. керівник К. Л. Крутій]; Ін-т педагогіки і психології Тернопіл. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Запоріжжя: ЛПКС, 2016. 159 с URL: <https://lib.pedpresa.ua/10791-dytyna-v-doshkilniroky-kompleksna-osvitnya-programa-nauk-kerivnyk-krutij-k-l.html>.
3. Дитина: освіт. програма для дітей від 2 до 7 р. / М-во освіти і науки України, Київ ун-т ім. Б. Грінченка; наук. керівник проекту В. О. Огнев'юк; авт. кол.: Г. В. Беленька [та ін.]. Київ: [б. в.], 2016. 303 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/osvitnyaprograma-ditina-nmc.pdf>.
4. Концепція розвитку інклюзивної освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 №912. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-kontseptsii-rozvitku-inklyuzivnogo-navchannya>.
5. Концепція створення та розвитку системи раннього втручання / Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 травня 2021 р. № 517-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/517-2021-%D1%80#Text>.
6. Методичний посібник для педагогів закладів дошкільної освіти/ Тема: «Інклюзивна освіта в умовах закладу дошкільної освіти». URL: <https://vseosvita.ua/library/metodicnij-posibnik-dla-pedagogiv-zakladiv-doshkilnoiosviti-tema-inkluzivna-osvita-v-umovah-zakladu-doshkilnoi-osviti-118674.html>.
7. Методичні рекомендації щодо організації взаємодії закладів дошкільної освіти з батьками вихованців [Електронний ресурс]: лист М-ва освіти і науки України від 11 жовт. 2017 р. № 1/9-546. URL: <https://drive.google.com/file/d/0Bxpu4GDxDpc7YWVvcWUtVWJpdEk/view>.
8. Освіта національних меншин: нові ініціативи Міністерства освіти і науки України / Міністерство освіти і науки України. Київ, 2015. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-novini-2015-03-19-osvitanaczionalnix-menshin-novi-inicziativi-ministerstvaosviti-i-nauki-ukrayini>.
9. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу

дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти / Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 року № 609. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennyaprimirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovoduditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-tadoshkilnoyi-osviti>.

10. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>.
11. Про освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 05 верес. 2017 р. № 2145-VIII: [редакція від 19.01.2019] // Законодавство України / Верхов. Рада України. Київ, 2019. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
12. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі»: (нова редакція): у 2 ч. Ч. 2. Від трьох до шести (семи) років: навч. програма / [авт. кол.: О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова та ін.]. Київ: МЦФЕР-Україна, 2014. 452 с. URL: <https://lib.pedpresa.ua/10873-ya-u-sviti-programa-rozvytku-dytynydoshkilnogo-viku-chastyna-2-nauk-kerivnyk-kononko-o-l.html>.
13. Програми розвитку дітей [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України: [офіц. сайт]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>.
14. Просто про інклюзивну освіту / Сайт МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/prosto-pro-inklyuzivnu-osvitu>.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище ініціали)